

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Α' Κείμενο

Διονύσιος Σολωμός, «Ο ΚΡΗΤΙΚΟΣ»

2 {19}

1. Πιστέψετε π' ότι θα πάω ειν' ακριβή αλήθεια,
2. Μά τες πολλές λαβωματιές που μόφαγαν τα στήθια,
3. Μά τους συντρόφους πόπεσαν στην Κρήτη πολεμώντας,
4. Μά την ψυχή που μ' έκαψε τον κόσμο απαρατώντας.
5. (Λάλησε, Σάλπιγγα! Κι εγώ το σάβανο τινάζω,
6. Και σχίζω δρόμο και τς αγνούς αναστημένους κράζω:
7. « Μην είδετε την ομορφιά που την Κοιλιάδα αγιάζει;
8. Πέστε, να ιδείτε το καλό εσείς κι ό,τι σας μοιάζει.
9. Καπνός δε μένει από τη γη· νιός ουρανός εγίνη·
10. Σαν πρώτα εγώ την αγαπώ και θα κριθώ μ' αυτήνη.
11. -Ψηλά την είδαμε πρωί της τρέμαν τα λουλούδια
12. Στη θύρα της Παράδεισος που εβγήκε με τραγούδια·
13. Έψαλλε την Ανάσταση χαροποιά η φωνή της,
14. Κι έδειχνεν ανυπομονιά για νά μπει στο κορμί της·
15. Ο ουρανός ολόκληρος αγρίκαε σαστισμένος,
16. Το κάψιμο αργοπόρουνε ο κόσμος ο αναμμένος·
17. Και τώρα ομπρός την είδαμε· ογλήγορα σαλεύει·
18. Όμως κοιτάζει εδώ κι εκεί και κάποιονε γυρεύει»).

3 {20}

1. Ακόμη εβάστουνε η βροντή.....
2. Κι η θάλασσα, που σκίρτησε σαν το χοχλό που βράζει,
3. Ησύχασε και έγινε όλο ησυχία και πάστρα,
4. Σαν περιβόλι ευώδησε κι εδέχτηκε όλα τ' άστρα·
5. Κάτι κρυφό μυστήριο εστένεψε τη φύση
6. Κάθε ομορφιά να στολιστεί και το θυμό ν' αφήσει.
7. Δεν ειν' πνοή στον ουρανό, στη θάλασσα, φυσώντας
8. Ούτε όσο κάνει στον ανθό η μέλισσα περνώντας,
9. Όμως κοντά στη κορασιά, που μ' έσφιξε κι εχάρη,
10. Εσειότουν τ' ολοστρόγγυλο και λαγαρό φεγγάρι·
11. Και ξετυλίζει ογλήγορα κάτι που εκείθε βγαίνει,
12. Κι ομπρός μου ιδού που βρέθηκε μια φεγγαροντυμένη.
13. Έτρεμε το δροσάτο φως στη θεϊκιά θωριά της,
14. Στα μάτια της τα ολόμαυρα και στα χρυσά μαλλιά της.

4 {21}

1. Εκοίταξε τ' αστέρια, κι εκείνα αναγαλλιάσαν,
2. Και την αχτινοβόλησαν και δεν την εσκεπάσαν·
3. Κι από το πέλαο, που πατεί χωρίς να το σουφρώνει,
4. Κυπαρισσένιο ανάερα τ' ανάστημα σηκώνει,
5. Κι ανεί τς αγκάλες μ' έρωτα και με ταπεινοσύνη,
6. Κι έδειξε πάσαν ομορφιά και πάσαν καλοσύνη.
7. Τότε από φως μεσημερνό η νύχτα πλημμυρίζει,
8. Κι η χτίσις έγινε ναός που ολούθε λαμυρίζει.

9. Τέλος σ' εμέ που βρίσκομουν ομπρός της μες στα ρείθρα,
10. Καταπώς στέκει στο Βοριά η πετροκαλαμίθρα,
11. Όχι στην κόρη, αλλά σ' εμέ την κεφαλή της κλίνει.

Β' Ερωτήσεις

1. Ποιες είναι οι βασικές λογοτεχνικές επιρροές που φαίνεται να δέχεται ο Σολωμός όπως εμφανίζονται στο παραπάνω απόσπασμα;
(Μονάδες 15)
2. α) Να αναφέρετε με συντομία τα αφηγηματικά επίπεδα που συναντούμε στο παραπάνω απόσπασμα.
β) Με ποιους τρόπους- εκφραστικά μέσα δραστηριοποιείται ο ποιητής;
(Μονάδες 20)
3. α) Ποιος ο ρόλος του όρκου; Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του.
β) Τι εννοεί κατά τη γνώμη σας ο ποιητής με τη λέξη «πετροκαλαμίθρα» στιχ.10, απόσπ. 4{21};
(Μονάδες 20)
4. Να αναφέρετε τις πιθανές ερμηνείες της Φεγγαροντυμένης.
(Μονάδες 25)
5. Να συγκρίνετε το πώς προετοιμάζεται η εμφάνιση της «Φεγγαροντυμένης» στον «Κρητικό»- απόσπασμα 3{20} και στον «Πειρασμό» - Ελεύθεροι Πολιορκημένοι(Σχεδιάσμα Γ').
(Μονάδες 20)

Διονύσιος Σολωμός, «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», Σχεδιάσμα Γ' , απόσπασμα 6^ο , « Ο Πειρασμός»

1. Έστησ' ο Έρωτας χορό με τον ξανθόν Απρίλη,
2. Κι η φύσις ήρε την καλή και τη γλυκιά της ώρα,
3. Και μες στη σκιά που φούντωσε και κλει δροσιές και μόσχους
4. Ανάκουστος κιλαϊδισμός και λιποθυμισμένος.
5. Νερά καθάρια και γλυκά, νερά χαριτωμένα,
6. Χύνονται μες στην άβυσσο τη μοσχοβολημένη,
7. Και παίρνουνε το μόσχο της, κι αφήνουν τη δροσιά τους,
8. Κι ούλα στον ήλιο δείχνοντας τα πλούτια της πηγής τους,
9. Τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί, και κάνουν σαν αηδόνια.
10. Έξ' αναβρύζει κι η ζωή σ' γη, σ' ουρανό, σε κύμα.
11. Αλλά στις λίμνης το νερό, π' ακίνητο 'ναι κι άσπρο,
12. Ακίνητ' όπου κι αν ιδείς, και κατάσπρ' ως τον πάτο,
13. Με μικρόν ίσκιον άγνωρον έπαιξ' η πεταλούδα,
14. Που 'χ' ευωδίσει τα ύπνους της μέσα στον άγριο κρίνο.
15. Αλαφροϊσκιωτε καλέ, για πες απόψε τι 'δες
16. Νύχτα γιομάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια!
17. Χωρίς ποσώς γης, ουρανός και θάλασσα να πνένε,
18. Ουδ' όσο κάν' η μέλισσα κοντά στο λουλουδάκι,
19. Γύρου σε κάτι ατάραχο π' ασπρίζει μες στη λίμνη,
20. Μονάχο ανακατώθηκε το στρογγυλό φεγγάρι,
21. Κι όμορφη βγαίνει κορασιά ντυμένη με το φως του.

Απαντήσεις

1. Μία βασική επιρροή ως προς την στιχουργική δομή που μπορούμε να αναφέρουμε είναι το δημοτικό τραγούδι, απ' όπου ο Σολωμός δανείζεται τον iamβικό δεκαπεντασύλλαβο στίχο με την τομή στην όγδοη συλλαβή (Κυπαρισσένιο ανάερα / τ' ανάστημα σηκώνει) και τον χειρίζεται με επιδέξιο τρόπο όπως η Κρητική Σχολή, που αποτελεί εξίσου πηγή επιρροής για τον ποιητή: χρησιμοποιεί τον iamβικό δεκαπεντασύλλαβο στίχο με ζευγαρωτή ανά δύο στίχους ομοιοκαταληξία (εκοίταξε τ' αστέρια, κι εκείνα αναγαλλιάσαν //και την αχτινοβόλησαν και δεν την εσκεπάσαν).Ως προς τη θεματολογία διακρίνουμε πάλι δύο επιρροές. Καταρχάς αναφέρεται ο Ιταλικός Ρομαντισμός, από τον οποίο δανείζεται προσφιλή θέματα όπως: νυχτερινή θαλασσινή καταιγίδα (στιχ. 1-2, απόσπ.3{20}), οράματα (οι αναστημένοι νεκροί-στιχ.6-18, απόσπ. 2{19} και η παρουσία της φεγγαροντυμένης-στιχ. 11-14, απόσπ.3{20} και στιχ. 1-11, απόσπ.4{21}), έρωτας (στιχ.4-5, απόσπ. 4{21}), θάνατος (στιχ. 3, απόσπ. 2{19}). Έπειτα πρέπει να αναφερθεί η Επτανησιακή Σχολή από την οποία δανείζεται το θέμα της θρησκείας (οι αναστημένοι νεκροί στο χρόνο της Δευτέρας Παρουσίας: στιχ.5-18, απόσπ. 2{19}), της πατρίδας (αναφορά στους συμπολεμιστές του που σκοτώθηκαν στην Κρήτη- στιχ.3, απόσπ.2{19}), της φύσης (περιγραφή του θαλασσινού τοπίου μετά την ξαφνική γαλήνη-στιχ.1-10, απόσπ.3{20} και μεταμόρφωση της φύσης με την παρουσία της Φεγγαροντυμένης-στιχ.1-8, απόσπ. 4{21}, του εξιδανικευμένου έρωτα (συνάντηση του ήρωα με την αγαπημένη του στο χρόνο της Δευτέρας Παρουσίας-στιχ.7-18, απόσπ. 2{19}). Τέλος υπάρχει ένας διάχυτος λυρισμός που διακρίνεται από την έκφραση των προσωπικών συναισθημάτων του Κρητικού, ιδιαίτερα στους στίχους που ορκίζεται στην αγαπημένη του και στους συντρόφους του (απόσπ. 2{19}) και στα αποσπάσματα 3{20} και 4{21}με την περιγραφή της φύσης που αποδίδεται θαυμάσια με τη χρήση επιθέτων όπως: κρυφό, ολοστρόγγυλο, λαγαρό, δροσάτο, θεϊκιά, κυπαρισσένιο.
2. α) Στο απόσπασμα 2{19} και στους στίχους 1-4 βρισκόμαστε στο αφηγηματικό παρόν. Τα δραματικά γεγονότα έχουν συντελεστεί και ο ήρωας αφηγείται την ιστορία του. Στους στίχους 5-18, στο ίδιο απόσπασμα, ο ήρωας μεταβαίνει στο αφηγηματικό μέλλον της Δευτέρας Παρουσίας, όπου αναζητά την αγαπημένη του, ανάμεσα στους αναστημένους νεκρούς. Στο απόσπασμα 3{20}και στους στίχους 1-14, και στο απόσπασμα 4{21}και στους στίχους 1-11 ο ήρωας επιστρέφει στο αφηγηματικό παρόν και αφηγείται τη νυχτερινή περιπέτεια στη θάλασσα και την εμφάνιση της φεγγαροντυμένης.

β) Ο «Κρητικός» είναι αφηγηματικό ποίημα που απαρτίζεται από πέντε ενότητες. Στο υπό εξέταση απόσπασμα υπάρχει ένας αφηγητής-πρωταγωνιστής, ο Κρητικός, δραματοποιημένος, καθώς αφηγείται την προσωπική του ιστορία σε πρώτο ενικό πρόσωπο. Η οπτική εστίαση είναι εσωτερική, καθώς ο αφηγητής γνωρίζει μόνο όσα έχουν υποπέσει στην αντίληψή του (συνάντηση με τους αναστημένους νεκρούς- εμφάνιση της φεγγαροντυμένης). Πέρα από την αφήγηση, ο ποιητής χρησιμοποιεί το διάλογο (συνάντηση με τους αναστημένους νεκρούς-στιχ.6-18, απόσπ.2{19}), την περιγραφή (του θαλασσινού τοπίου -στιχ.1-10, απόσπ. 3{20} και στιχ.7-8, απόσπ.4{21}και της φεγγαροντυμένης-στιχ.11-14, απόσπ.3{20} και στιχ. 1-11, απόσπ.4 {21}). Τα κυριότερα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής είναι οι

μεταφορές(στιχ. 2, απόσπ. 2{19}, στιχ.13, απόσπ.3{20}, στιχ. 5, απόσπ. 4{21}), οι παρομοιώσεις(στιχ.4, απόσπ.3{20},στιχ. 10-11, απόσπ. 4{21}),οι προσωποποιήσεις(στιχ.15, απόσπ. 2{19}, στιχ.1, απόσπ.4{21}), εικόνες (οπτικές: οι αναστημένοι νεκροί, στίχοι 6-18, απόσπασμα 2{19} και η ανάδυση της φεγγαροντυμένης, στίχ. 11-14,απόσπ. 3{20} και στίχ. 1-11, απόσπ. 4{21},ακουστικές: η ταραγμένη θάλασσα- στιχ.1-2, απόσπ.3 {20}, οσφρητικές: το σάβανο- οι αναστημένοι νεκροί- στιχ. 5-6, απόσπ.2{19} και η θάλασσα που ευώδιασε:στιχ. 4, απόσπ. 3{20}). Επίσης χρησιμοποιεί επίθετα (ακριβή αλήθεια-στιχ.1, αποσπ. 2{19}, κρυφό μυστήριο-στιχ.5, ολοστρόγγυλο και λαγαρό φεγγάρι-στιχ. 10, δροσάτο φως-στιχ.13, απόσπ.3{20}). Τέλος αναφέρουμε το σχήμα υποφοράς – ανθυποφοράς (μην είδετε...- ψηλά την είδαμε, στιχ. 7 και 11, απόσπ. 2{19}).

3. α) Πρόκειται για μια έκκληση εμπίστευσης προς το ακροατήριό του. Στόχος του είναι να «δέσει» την αφήγησή του με τους ιερούς όρκους για να τονίσει την αλήθεια των λόγων του και την απουσία υπερβολής ή ψεύδους. Η αναγκαιότητα αυτή προκύπτει γιατί πρόκειται ν' αφηγηθεί μια έντονη μεταφυσικής προέλευσης εμπειρία που μπορεί να προκαλέσει αμφισβήτηση. Για να κάμψει τις τυχόν αντιρρήσεις των ακροατών του, ο Κρητικός, καταφεύγει σ' έναν τριπλό όρκο (απόσπασμα 2{19}, στίχοι 2-4), ο οποίος δίνεται σε κλιμακωτό σχήμα, με ανιούσα κλίμακα. Συγκεκριμένα ο Κρητικός αφηγείται κάτι που ξεπερνά το χώρο του επιστητού και των αισθήσεων: τη συνάντησή του με την αγαπημένη του στον χωροχρόνο της Δευτέρας Παρουσίας. Έτσι λοιπόν ορκίζεται σε τρία ιδανικά , που τα αναφέρει αξιολογικά, από το λιγότερο σημαντικό στο περισσότερο. Ορκίζεται πρώτα στις πολλές λαβωματιές που δέχτηκε όταν πολεμούσε τους Τούρκους(στιχ.2) : Ο όρκος αυτός δείχνει την υπόσταση του Κρητικού ως πολεμιστή. Στη συνέχεια ορκίζεται στους συμπολεμιστές του που σκοτώθηκαν στον κοινό αγώνα (στιχ.3), γεγονός που υποδεικνύει την αξία που έχει για τον πολεμιστή η συντροφικότητα και η ηθική υποστήριξη προς το συμπολεμιστή. Και τέλος, ορκίζεται στην ψυχή της νεκρής –πλέον- αγαπημένης του (στιχ.3).Αυτός ο τελευταίος και πιο σημαντικός όρκος φανερώνει την ηθική προσωπικότητα του ήρωα, ταυτόχρονα όμως προοικονομεί το θάνατο της αγαπημένης του και τη δική του συντριβή.

β) Καταρχάς, αν επιχειρήσουμε μια γλωσσολογική προσέγγιση θα διαπιστώσουμε ότι η λέξη «πετροκαλαμίθρα» που χρησιμοποιεί ο ποιητής είναι αντιδάνειο: καλαμίτης είναι η αρχική λέξη και pietra calamita η βενέτικη. Πρόκειται για είδος πρωτόγονης μαγνητικής βελόνας από καλάμι, δείκτης πυξίδας. Επίσης, η πετροκαλαμίθρα είναι έννοια συνώνυμη με το αλεξικέραυνο. Τέλος, μία ερμηνευτική προσέγγιση σχετίζεται με την αξιοποίηση του φαινομένου του μαγνητισμού στη λογοτεχνία: αναφέρεται στην έλξη ψυχών-πνευμάτων-σωμάτων. Έτσι λοιπόν η κλίση του κεφαλιού της φεγγαροντυμένης προς τον Κρητικό μοιάζει με την κλίση του δείκτη μίας πυξίδας προς το μαγνητικό Βορρά. Ο Κρητικός γοητεύεται από τη θεϊκή μορφή της Φεγγαροντυμένης, εντυπωσιάζεται και καθηλώνεται έκθαμβος. Έλκεται από τη Φεγγαροντυμένη και μένει προσανατολισμένος σ' αυτήν, όμοια με τη βελόνα της πυξίδας. Φανερώνει τη γοητεία που ασκεί η Φεγγαροντυμένη μ' έναν ανεπαίσθητο και ρομαντικό ερωτισμό στον Κρητικό και τον «παραλύει» δικαιολογώντας έτσι τον αποπροσανατολισμό του από το στόχο του, τη

σωτηρία της αγαπημένης του. Επίσης μπορούμε να προσθέσουμε ότι ο ποιητής είναι το σίδηρο που μεσολαβεί για να λειτουργήσει η πετροκαλαμίθρα σαν αλεξικέραυνο, ώστε να εκτονώσει το κεραυνοβόλημα μακριά από την αγαπημένη του.

4. Η ερμηνεία της «Φεγγαροντυμένης» έχει απασχολήσει εκτεταμένα τη φιλολογική έρευνα. Έχουν διατυπωθεί πολλές ερμηνείες που χωρίζονται σε «συνθετικές» και «αναλυτικές». Οι «συνθετικές» είναι αυτές που συσχετίζουν τη «Φεγγαροντυμένη» με την αρραβωνιαστικιά του Κρητικού ενώ οι «αναλυτικές» «εισάγουν» και μια δεύτερη παρουσία. Η «συνθετική» ερμηνεία θεωρεί τη Φεγγαροντυμένη ως μία οπτασία της Ψυχής της Κόρης, της ψυχής της αρραβωνιαστικιάς του Κρητικού, που έχει αναχθεί σε μια μορφή πνευματικά εξυψωμένη και που πριν να φύγει, φτερουγίζει πλάι του. Μία ένδειξη που συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας αυτής είναι ο στίχος 9, απόσπασμα 3{20}, όπου η κίνηση της κόρης προς τον Κρητικό, που από τον ίδιο ερμηνεύεται ως χαρά της για τη γαλήνη της θάλασσας, θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως το επιθανάτιο σκίρτημά της, στιγμή κατά την οποία προβάλλει η φεγγαροντυμένη. Η προσέγγιση αυτή ενισχύει την ξεχωριστή θέση της γυναικείας παρουσίας, και μάλιστα με εξιδανικευμένα χαρακτηριστικά, στο έργο του Σολωμού. Κάποιοι ερμηνευτές βλέπουν, στα πλαίσια των «αναλυτικών» ερμηνειών, στη μορφή της Φεγγαροντυμένης το μορφοείδωλο της μητέρας του ποιητή, Αγγελικής Νίκλη, ενώ κάποιοι άλλοι θεωρούν ότι η γυναικεία μορφή θυμίζει την αναδυόμενη Αφροδίτη. Ορισμένοι άλλοι πιστεύουν ότι η κόρη που εμφανίζεται αποτελεί ενσάρκωση της πλατωνικής ιδέας της ομορφιάς, της δικαιοσύνης και της αρμονίας. Μία άλλη ερμηνεία είναι αυτή που θεωρεί τη Φεγγαροντυμένη ως τη μορφή της μεθιστάμενης Παναγίας, που παραβιάζει τους φυσικούς νόμους και φέρνει τη γαλήνη. Και αυτή η ερμηνεία ενισχύεται από τον ιδιαίτερο ρόλο της θρησκείας στο Σολωμικό έργο. Τέλος, σαν επιστέγασμα μπορούμε να αναφέρουμε ότι η Φεγγαροντυμένη θα μπορούσε να είναι η μορφή της Ελλάδας-Ελευθερίας, μορφή γνωστή από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους, που ξαγρυπνά πλάι στους πολεμιστές και τους εμψυχώνει. Ερμηνεία που ενδυναμώνεται από τη θέρμη με την οποία ο Σολωμός υιοθετεί το όραμα της εθνικής παλιγγενεσίας. Σαν επικρατέστερες θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε τις ερμηνείες που αναφέρονται στην ψυχή της αρραβωνιαστικιάς του Κρητικού, στη μορφή της Παναγίας και της Ελλάδας-Ελευθερίας.
5. Η εμφάνιση της φεγγαροντυμένης προετοιμάζεται στο απόσπασμα 3{20}, στους στίχους 3-11. Ο ποιητής, για να αποδώσει την αλλαγή στο θαλασσινό τοπίο, χρησιμοποιεί δύο λέξεις με την ίδια έννοια: «ησύχασε» και «ησυχία», ώστε να πείσει για τη μεταβολή, όχι μόνο στον εξωτερικό κόσμο των αισθήσεων, αλλά και στην ψυχή του Κρητικού. Είναι η στιγμή κατά την οποία ο ήρωας, πιθανόν χάνοντας την επαφή με τον κόσμο των αισθήσεων, προχωρά σ' ένα επίπεδο εσωτερικής ενόρασης και προετοιμάζεται να συναντήσει τη μυστηριώδη μορφή, που θα μεταμορφώσει τη φύση. Αυτή η μεταβολή δίνεται με μία παρομοίωση και ταυτόχρονα με μία οσφρητική εικόνα (στιχ.4), με μία ακουστική εικόνα (στιχ.7), με μία οπτική εικόνα (στιχ.8) και με μία μεταφορά (στιχ 10). Τα εκφραστικά μέσα αισθητοποιούν την εντύπωση ότι η μεταβολή που επήλθε ήταν σταδιακή. Πρώτα διαχέεται παντού μια μυστηριώδης γαλήνια ατμόσφαιρα, που προμηνύει ότι κάτι υπερφυσικό θα συμβεί.. Δεν ακούγεται

πνοή ανέμου, ούτε στον ουρανό, ούτε στη γη, ούτε καν τόσο ελαφριά, όσο ο ήχος της μέλισσας που περνά πάνω από το λουλουδάκι. Σ' αυτή τη γαλήνια φύση επικάθεται η ομορφιά. Προβάλλει ένα ολόγιομο διαυγές φεγγάρι και μέσα από το φεγγαρόφωτο ξετυλίγεται μία μορφή που μοιάζει να έχει ντυθεί το σεληνόφως: μία φεγγαροντυμένη. Γενικότερα η εμφάνιση της Φεγγαροντυμένης προετοιμάζεται ως ένα θαυμαστό μυστήριο. Ξεδιπλώνεται μπροστά μας ένα θαύμα το οποίο μάλιστα «υποστηρίζεται» από την όλη ατμόσφαιρα. Η νύχτα, το φεγγάρι, η απρόσμενη μεταστροφή της φύσης που όχι απλώς γαληνεύει αλλά «ακινητοποιείται» (το μοτίβο της «σιγής») και το νερό συνθέτουν ένα δυνατό υποβλητικό σκηνικό που προετοιμάζει για τη γέννηση, την αποκάλυψη του «κρυφού», την ανάδυση της «θαυμαστής» και με θεϊκές - μεταφυσικές ιδιότητες Φεγγαροντυμένης.

Στους Ελεύθερους Πολιορκημένους, στον «Πειρασμό» προβάλλεται η πλούσια ομορφιά που υπάρχει ήδη στη γαλήνια φύση. Ο Απρίλης που συμβολίζει την Ανάσταση της φύσης χορεύει με τον έρωτα, τη δημιουργική δύναμη της ζωής (στιχ. 1). Υπάρχει μια πνοή δροσιάς, ακούγονται κελαηδισμοί πρωτάκουστοι, τρεχούμενα νερά, που χύνονται σε χαράδρες μοσχοβολημένες, παίρνουν το άρωμά τους και ο ήχος τους μοιάζει με κελάηδημα πουλιού (στιχ.4-7). Παντού αναβρύζει η ζωή. Ο φακός του ποιητή-αφηγητή εστιάζει στη λεπτομέρεια: πάνω στο ήσυχο νερό της λίμνης μία πεταλούδα-που προηγουμένως είχε κοιμηθεί σ' ευωδιαστό κρίνο και τώρα μοσχοβολάει – παίζει με τον ίσκιο της (στιχ.11-14). Επειδή όμως οι αισθήσεις του αφηγητή είναι περιορισμένες, ζητά τη βοήθεια ενός αλαφροϊσκιωτου για να διεισδύσει στο μυστήριο της φύσης. Δεν ακούγεται κανένας ήχος ούτε στη γη, ούτε στον ουρανό. Δεν ακούγεται ούτε ο λεπτός ήχος της μέλισσας πάνω από το ανθάκι. Το φεγγαρόφωτο έχει πέσει στη λίμνη, απ' όπου αναδύεται μία κόρη ντυμένη με το φως του.

Ο ποιητής στον «Κρητικό» αναφέρεται στην ατμόσφαιρα του μυστηρίου που επικάθεται στην τρικυμισμένη θάλασσα, ενώ στον « Πειρασμό», η μυστηριώδης γαλήνη ήδη υπάρχει σ' όλη την ανθισμένη φύση και στη λίμνη. Ο Κρητικός αντιλαμβάνεται τη Φεγγαροντυμένη μέσω της ενόρασης, ενώ στον Πειρασμό ο ποιητής χρειάζεται τη συνδρομή του αλαφροϊσκιωτου για να τη δει. Πάντως είναι χαρακτηριστική η επιμονή του ποιητή στη λεπτομέρεια και στα δύο: η μέλισσα στο λουλουδάκι («Κρητικός», στιχ.8 και «Πειρασμός» στιχ.18), η πεταλούδα που παίζει με τον ίσκιο της («Πειρασμός» στιχ. 14) και το φεγγάρι που καθρεφτίζεται στο νερό μέσα από το οποίο προβάλλει μία κόρη ντυμένη με το φως του. («Κρητικός» στιχ.10 και «Πειρασμός» στιχ.20).

Επιμέλεια: Σαββίδου Ιουλίττα, Πετρομελίδης Βασίλης